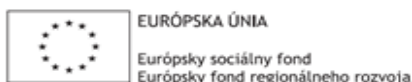

september

Písomný výstup pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Prijímateľ:	Gymnázium Terézie Vansovej, 17. novembra 6, 064 01 Stará Ľubovňa
Názov projektu:	Rozvojom gramotností k pokroku vo vzdelávaní
Kód ITMS projektu:	312011V381
Názov pedagogického klubu:	2.2.1 Klub učiteľov ČG GTV SL
Meno koordinátora pedagogického klubu	Viera Sasaráková
Školský polrok	September 2020 – január 2021
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://gymntvsl.edupage.org

Úvod:

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti nadviazal na prácu v predchádzajúcom období a na svojom prvom stretnutí v novom školskom roku učitelia ocenili prínos projektových hodín zameraných na čitateľskú gramotnosť. Žiaci našich škôl dosahovali nízku bodovú úroveň najmä v úlohách na porozumenie a spracovanie textu a realizovaný projekt im umožňuje získať návyky a zručnosti, ktoré využijú ďalej vo svojom vzdelávaní a praktickom živote.

Členovia klubu sa koncom augusta zúčastnili školenia s lektorkou MPC v Prešove zameraného na čitateľskú gramotnosť, inovačné postupy v práci s textom a výber vhodných textov. Inováciou obsahu a metód výchovno-vzdelávacieho procesu sa zavedú nové metódy, ktoré povedú k rozvoju kľúčových kompetencií žiaka. Aby bol tento proces efektívny, je nevyhnutné, aby sa pedagogickí pracovníci vzdelávali v oblastiach, ktoré zefektívnia a zatriktívnia vyučovanie.

Pomocou inovácie vyučovania na hodinách slovenského jazyka a zvlášť pri práci s literárnym textom u žiakov je potrebné navodzovať pozitívny prístup k umeleckej i vecnej literatúre, zlepšiť u nich vnútornú motiváciu k učeniu a rozvíjať ich tvorivosť, samostatnosť i sebavedomie ako aj k vzťah samotnému procesu vzdelávania.

Podľa amerického Národného panela pre čítanie naučiť žiakov všetky úrovne stratégie porozumenia písanému textu predstavuje zložitú úlohu. Učiteľ si v tomto prípade nevystačí len so suverénnym zvládnutím obsahu textu, musí tiež veľmi dobre poznať samotné stratégie a vedieť, ktoré z nich najlepšie fungujú u jednotlivých žiakov a rozličných tém textov, a vedieť aj to, ako najlepšie vyučovať využitie stratégie a predstaviť ju formou modelu. S touto myšlienkou sa stotožnili aj členovia klubu a aktívne pracovali počas celého kalendárneho roka na rozvíjaní, precvičovaní a osvojovaní si rôznych čitateľských stratégií.

V súlade s národnou stratégiou čitateľskej gramotnosti členovia klubu implementovali do výučby jednotlivé metódy a formy na zlepšenie dosiahnutých výsledkov čitateľskej gramotnosti žiakov. V rámci medzi predmetových vzťahov sa spájali s vyučujúcimi rôznych predmetov, aby im demonštrovali, že čitateľská gramotnosť nie je len súčasťou predmetu materinský jazyk a literatúra a že vyučovanie nemôže byť zamerané iba na obsah a na nižšie kognitívne funkcie (prostredníctvom pretrvávajúceho dominantného postavenia učiteľa pri sprostredkovaní obsahu).

Stručná anotácia

Čitateľská gramotnosť robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Súčasťou čitateľskej gramotnosti je rozvoj komunikatívnych kompetencií žiaka, jeho čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje, motivácia k čítaniu a získané vedomosti. Tieto aspekty je potrebné premietnuť nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale i o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia).

Aby sa učitelia nebáli využívať texty v digitálnej podobe zúčastnili sa v rámci medziklubových vzťahov uvádzajúcej inštruktáže k práci s didaktickou technikou a technikou IKT v novovytvorenej učebni, ktorú budú môcť využiť pri výučbe svojich predmetov.

Výsledkom práce učiteľov počas zasadnutí klubov bolo vypracovanie, preverenie a osvedčenie niekoľkých vyučovacích hodín s využitím inovatívnych postupov v čitateľskej gramotnosti, ktoré sú súčasťou tejto správy.

Kľúčové slová

inovácie, čitateľská gramotnosť, vyučovací proces, hodnotenie a sebahodnotenie, kompetencie žiaka, čitateľské stratégie,

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Nevyhnutnosť zavádzať nové a moderné prvky do vyučovania priviedla aj učiteľov klubu čitateľskej gramotnosti k implementovaniu takého vzdelávania, ktoré bude efektívne, žiakom blízke, zaujímavé, kde každý žiak môže dostatočne preukázať svoje vedomosti a schopnosti, pričom sa zohľadňuje jeho individualita. Členovia klubu absolvovali v tejto oblasti niekoľko vzdelávaní, študovali odbornú literatúru, zúčastňovali sa aktivít výmeny skúseností v rámci pedagogického zboru vlastnej školy i iných škôl a sami sa aktívne zapájali do zmeny vyučovacieho procesu z tradičnej školy na školu modernú.

Aktivity súvisiace s čitateľskou gramotnosťou boli súčasťou každého vyučovacieho predmetu, učitelia pritom využívali vlastné skúsenosti a schopnosti, ale nechali sa inšpirovať aj inými. Výsledkom ich práce v tejto oblasti bolo v minulom období vyhotovenie portfólia pracovných listov zameraných na čitateľskú gramotnosť, ktoré boli aplikované v triedach školy. Ďalšou časťou práce učiteľa a žiaka s čitateľskou gramotnosťou je variabilita pracovných činností, čo bolo dosiahnuté štúdiom, výberom a opäť aplikáciou inovatívnych metód práce s čitateľskou gramotnosťou. Na základe toho sme vypracovali niekoľko vzorových vyučovacích hodín, ktoré sme odučili v triedach a ktoré sa pozitívne osvedčili nielen na strane učiteľov, ale aj žiakov.

Pri akejkoľvek činnosti, ktorú žiak vykonáva, je dôležitá spätná väzba a hodnotenie vykonanej práce žiaka. Počas zasadnutí klubu čitateľskej gramotnosti sme sa sústredili aj na problematiku hodnotenia a sebahodnotenia. Tak, ako pri metódach vyučovania si už učiteľ nevystačí s tradičnými metódami, rovnako je to aj pri hodnotení žiakovej práce. Tradičné metódy hodnotenia sú v dnešnej dobe nepostačujúce, preto v dnešnej škole sú tieto formy variabilné a väčší dôraz sa kladie na sebahodnotenie. Pripravili sme sebahodnotiaci list, ktorý môžu žiaci i učitelia využiť pri hodnotení čitateľskej gramotnosti v rôznych predmetoch

Jadro:
Popis témy/problém

Členovia klubu sa na svojom prvom septembrovom stretnutí zhodli na tom, že prvým predpokladom úspešného zavádzania inovácií v čitateľskej gramotnosti je rozvíjanie a upevňovanie vzťahu žiakov k čítaniu, aby mali žiaci potešenie z čítania a vnútornú potrebu čítať. Iba tak môžu a dokážu žiaci dekodovať písané texty a porozumieť im na doslovnej úrovni so zapojením doterajších znalostí a skúseností. Toto by sa malo stať základom každej úrovne čitateľskej gramotnosti žiaka a jeho nadstavbu by mala tvoriť vyvodzovanie záverov z prečítaného textu a jeho kritické hodnotenie.

Pre úspešnú prácu so žiakmi v oblasti čitateľskej gramotnosti sme oproti minulosti implementovali do výučby v rôznych predmetoch hodiny s využitím čitateľskej gramotnosti prostredníctvom aktívnej účasti všetkých žiakov. Z inovačných metód sme vybrali také, ktoré sú pre danú triedu najvhodnejšie, t.j. zohľadňujú veľkosť triedy, zloženie triedy podľa učebných štýlov a pod. Členovia klubu si počas zasadnutí vymieňali skúsenosti s využitím rôznych čitateľských stratégií a rozoberali ich efektívnosť vo vyučovaní jednotlivých predmetov. Na základe aplikácie uvedených stratégií žiaci rozvíjajú svoje schopnosti porozumenia textu, pričom si dokážu vybrať správny spôsob riešenia daného problému, dokážu riešiť úlohy vyžadujúce vyššie myšlienkové operácie, vyjadrujú svoj vlastný názor.

Pri tvorbe študijných materiálov učiteľ často stojí pred dilemou ako spracovať učivo, aby vyžadovalo od študentov aktívne učenie sa. Využili sme inovatívne čitateľské stratégie, ktoré podporujú aktívne učenie sa a dajú sa implementovať aj do tradične orientovaného vysvetľovania učiva. Dôraz sme kladli na podporu kritického myslenia a interakciu študent – učiteľ. Predpokladom bolo, že žiak má predchádzajúce vedomosti o riešení podobného problému, alebo vie, kde si môže vyhľadať chýbajúce informácie. Taktiež je dôležité, aby danú úlohu chcel vyriešiť, mal dostatočné schopnosti na jej vyriešenie a podmienky, v ktorých ju môže vyriešiť a čo je najdôležitejšie, aby mal dostatočnú motiváciu chcieť získať a získať ďalšie poznatky k danej problematike.

Dôležitou súčasťou stretnutia učiteľov klubu čitateľskej gramotnosti bola otázka hodnotenia a sebahodnotenia žiakov. Prirodzenou a potrebnou súčasťou kompetencií žiaka je schopnosť sebahodnotenia, ktorá je špecifikovaná v obsahu kompetencií sociálnych a personálnych a kompetencií pracovných. Sebahodnotenie cielené formuje a zároveň využíva učiteľ aj v rozvoji čitateľskej gramotnosti žiakov. Na priebežné a záverečné sebahodnotenie sme pripravili podmienky na sebakontrolu, ktoré umožnia odhaliť chyby v riešení, opravu a pod. Nato potrebuje žiak pomoc, oporu, vzor, napríklad pracovný list so sebakontrolou, v ktorom je uvedená úloha a správne riešenie.

Pri plánovaní foriem hodnotenia sa učiteľ pripravuje na poskytovanie spätnej väzby, ktorá má byť formulovaná ako vecná informácia pre žiaka o splnení činnosti, o správnosti postupu, o príčinách neúspechu a pod. a využíva sa najmä v priebežnom hodnotení v procese učenia sa ako ústny alebo písomný komentár k práci žiaka. V praxi sa objavujú vyjadrenia, ktoré sú hodnotením celej osobnosti alebo neurčité, všeobecné výroky o riešení úloh, najmä na vyučovacej hodine (si šikovná, si perfektný, zaujímavá odpoveď a pod.) Aby bola spätná väzba vecná, používame konkrétne kritériá, napríklad, myšlienka, ktorú si povedal, vyplýva z textu, tvoja odpoveď je neúplná, pretože si neuviedol dôkazy z textu a pod.

Súčasná doba prináša rôzne spôsoby kontaktu mladých ľudí s textom. Mládež preferuje rýchle čítanie spojené so sociálnymi sieťami a internetom, časopisy a noviny u nich ostávajú na periférii záujmu. Ak siahnu po časopise, sú to časopisy s nízkou výpovednou hodnotou orientované na bulvár. Preto je aj tu na mieste úloha učiteľa, ktorý musí žiakom predstaviť zmysluplnú prácu s odbornými časopismi a poukázať na množstvo relevantných informácií, ktoré môže žiak z časopisu získať. Mládeži je potrebné predstaviť nie iba čisto odborné časopisy, ale aj tie, ktoré môžu súvisieť s ich mimoškolskými aktivitami a záujmami. Zvolenému textu treba prispôbiť primeranú čitateľskú stratégiu (zohľadniť aj vek žiakov, ktorí budú s textom pracovať) a vypracovať úlohy rozvíjajúce čitateľskú gramotnosť. Zadané úlohy by malo byť stručné a jednoznačné, vhodné je striedať úlohy zatvorené i otvorené, doplňovacie, produktívne alebo s výberom odpovede. Pri príprave úloh si musí učiteľ uvedomiť, ktorú úroveň čitateľskej gramotnosti a aké procesy porozumenia textu chce rozvíjať.

Vzorové vyučovacie hodiny

1.

Vyučujúci: Mgr. Veronika Bolešová

Predmet: *Biológia*

Tematický celok: *Organizácia živej hmoty*

Téma: *Bunka a jej štruktúry*

Trieda: IV.O

Učebné pomôcky: *učebnica, modely a plagáty rastlinnej a živočíšnej bunky, prezentácia* v PowerPointe

Výkonový štandard:

Ciele vyučovacej hodiny:

Kognitívny cieľ

Žiaci dokážu:

- vysvetliť, čo je bunka
- vymenovať organizmy podľa počtu buniek
- vymenovať funkcie bunky
- vymenovať bunkové povrchy a charakterizovať ich
- vymenovať bunkové organely a charakterizovať ich
- vymenovať neživé súčasti bunky a charakterizovať ich
- porovnať rastlinnú a živočíšnu bunku

Afektívny cieľ

Žiaci si uvedomia a pochopia:

- dôležitosť života a potrebu starostlivosti o svoje zdravie

Počas hodiny využité čitateľská stratégia SQ3R.

Štruktúra vyučovacej hodiny

Motivačná časť:

Na začiatku vyučovacej hodiny sa žiakom predstaví cieľ hodiny – *Bunka a jej štruktúry*. Aby sme žiakov namotivovali, rozhodli sme sa, že im v úvode hodiny pustíme pesničku FÍHA tralala s príznačným názvom *Bunka* (<https://www.youtube.com/watch?v=p4rthPz9qak>). Aj keď sú to žiaci vo veku 15 rokov, aj v takýchto žiakoch sa ukrýva ešte malá detská duša. Po vypočutí pesničky si spoločne preopakujeme učivo o bunke z predchádzajúcich ročníkov. Otázky si pripravíme na lístočky a vhodíme ich do vrecúška. Žiaci si otázky ťahajú a následne na ne odpovedajú. Otázky:

1. Ktorého jednobunkového živočicha poznáš?

2. Ktorú jednobunkovú rastlinu poznáš?

3. Aký význam majú organely v bunke?

4. Prirovňaj konkrétny orgán v ľudskom tele k bunkovému jadru.

5. Prirovňaj konkrétny orgán v ľudskom tele k cytoplazme.

.....

Prípadne, ak odpovede nie sú úplné, učivo doplníme, ak sú vedomosti nesprávne, chyby hneď odstránime.

Expozičná časť:

V expozičnej časti sme sa rozhodli využiť čitateľskú stratégiu SQ3R.

Akronym je vytvorený zo začiatkových písmen anglických slov: Survey/preskúmaj, Questions/vytvor otázky, Read/čítaj, Recite/volne prerozprávaj, Review/zosumarizuj.

Žiaci pracujú s učebnicou biológie pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom (Uhereková a kol., 2012) na strane 46 – 47: Bunka a jej štruktúra.

Učiteľ postupne zadáva pokyny a žiaci ich vypracúvajú do zošita.

1. Prezrite si text, obrázky, teda všetko, čo je súčasťou textu, s ktorým budete pracovať.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

2. Pokúste sa jednou vetou napísať váš predpoklad, o čom text bude.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 3 minúty.

3. Prezrite si podnadpisy a prečítajte prvý riadok každého odseku.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 4 minúty.

4. Zmeňte podnadpisy na otázky.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 4 minúty.

Očakávané otázky žiakov: *Čo je bunková stena a akú má funkciu? Čo je cytoplazmatická membrána a akú má funkciu? Charakterizuj jadro. Čo je vakuola?.....*

5. Prečítajte si pozorne text každého odseku a odpovedzte na otázku, ktorú ste vytvorili z podnadpisu.

Očakávané odpovede žiakov: **Čo je bunková stena?** – chráni vnútro bunky, nachádza sa len v bunkách rastlín, udržiava pevnosť a tvar, je priepustná – prepúšťa vodu a iné látky. **Čo je vakuola?** – vyplňa ju bunková šťava, v ktorej sú rozpustené zásobné látky, nachádza sa len v rastlinnej bunke.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 10 minút.

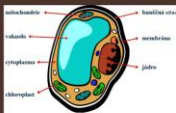
6. Pripravte si otázky do diskusie k prečítanej téme.

Čas 4 minúty.

7. Pokúste sa graficky spracovať text.

Žiaci pracujú v dvojiciach. Učiteľ sa prechádza pomedzi žiakov a sleduje samostatnú prácu. Po skončení aktivity žiaci prezentujú svoje výsledky. Pre uistenie toho, že žiaci porozumeli učivu, si učiteľ pojmovú mapu spolu s vhodnými obrázkami rastlinnej a živočíšnej bunky spracuje do prezentácie a po prezentovaní všetkých dvojíc premietne prezentáciu cez interaktívnu tabuľu, ktorá bude zároveň slúžiť aj ako učebný materiál. Čas 10 minút.

Bunka

- **najmenšia stavebná a funkčná jednotka všetkých organizmov**

Organizmy podľa počtu buniek:

- **jednobunkové** = tvorené 1 bunkou
- **mnohobunkové** = tvorené viacerými špecializovanými bunkami

www.free-power-point-templates.com

Bunka

Vykonáva všetky funkcie:

- príjem živín
- dýchanie
- vylučovanie odpadových látok
- rozmnožovanie

- **prebiehajú v nej chemické procesy, premena látok (metabolizmus), prenos genetických informácií**

www.free-power-point-templates.com

Bunka obsahuje: BUNKOVÉ ŠTRUKTÚRY

- Bunkové povrchy** a) bunková stena
b) cytoplazmatická membrána)
- Organely = orgánčeky** a) jadro
b) mitochondrie
c) chloroplasty
d) vakuoly)

• **Neživé súčasti bunky**

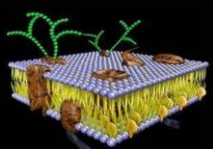
- malé telieska zásobných látok (škrobové a bielkovinové zrná, glykogén, farbivá, tukové kvapôčky)
- kryštalické útvary** (kryštáliky anorganických látok)

www.free-power-point-templates.com

Organely a ich funkcie:

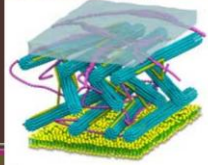
Cytoplazmatická membrána:

- povrch bunky
- zabezpečuje látkovú výmenu s prostredím
- tvoria ju cukry, tuky, bielkoviny
- polopriepustná

Bunková stena:

- chráni vnútro bunky
- len v bunkách rastlín
- udržiava pevnosť a tvar
- priepustná - prepúšťa vodu a iné látky

Organely a ich funkcie:

Cytoplazma:

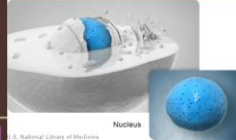
- vyplňa vnútro bunky
- tekutá časť
- nachádzajú sa v nej bunkové organely
- zúčastňuje sa na výmene látok

Cytoplasm

Jadro:

- riadiace centrum
- obsahuje chromozómy - prenášajú genetickú informáciu
- tvoria ho nukleové kyseliny a bielkoviny

Nucleus

Organely a ich funkcie:

Mitochondrie:

- centrum bunkového dýchania - získavanie E a Ž bunky

Chloroplast:

- obsahuje zelené farbivo = chlorofyl → fotosyntéza

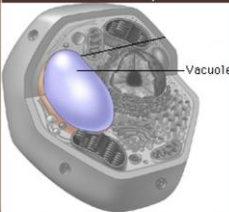

www.free-power-point-templates.com

Organely a ich funkcie:

Vakuola:

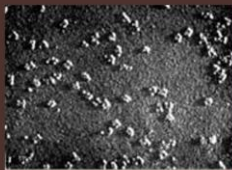
- vyplňa ju bunková šťava, v ktorej sú rozpustené zásobné látky

Vacuole

Ribozómy

- tvorba bielkovín

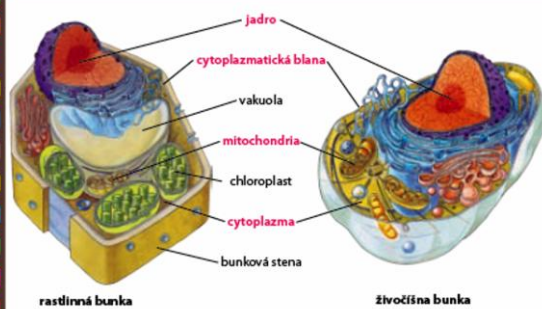
www.free-power-point-templates.com

Rastlinná a živočíšna bunka

- líšia sa spôsobom výživy a v stavbe
- **Rastlinná bunka**
fotosyntéza v chloroplastoch:
anorganické látky → organické látky
- **Živočíšna bunka**
neobsahuje chloroplasty, organické látky
získava z rozličných zdrojov

www.free-power-point-templates.com

Rozdiel medzi R a Ž bunkou v stavbe!

www.free-power-point-templates.com

8. Vypíšte kľúčové slová z textu.

Predpokladané kľúčové slová: bunka, štruktúry bunky, neživé súčasti bunky, bunková stena, cytoplazmatická membrána, jadro, ribozómy, mitochondrie, chloroplasty, vakuoly, rastlinná bunka, živočíšna bunka.

Čas 3 minúty.

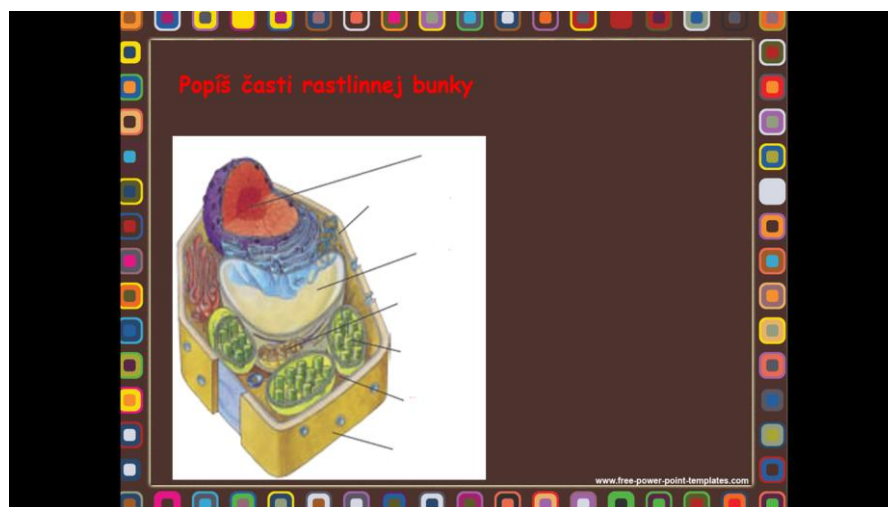
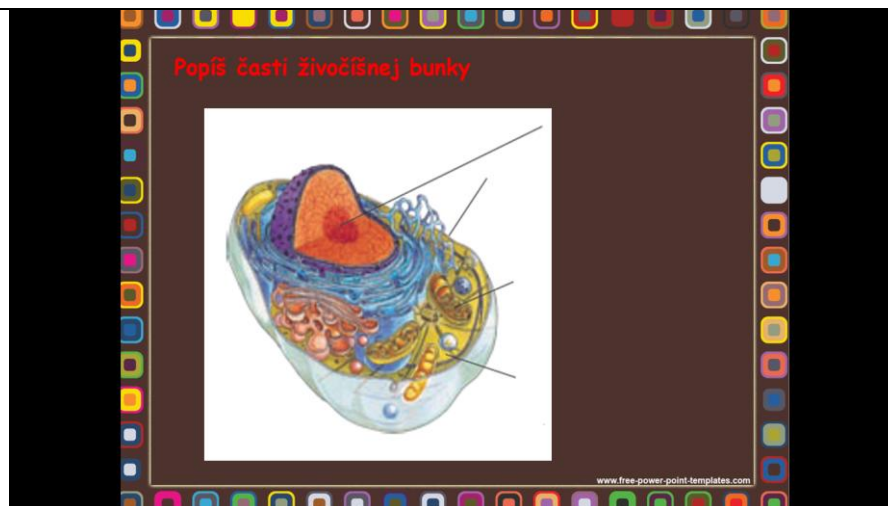
9. Napíšte krátke zhrnutie textu v rozsahu 5 riadkov.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

Fixačná časť:

Metóda opakovania a upevňovania učiva, 7 minút.

Prostredníctvom prezentácie, ktorú si učiteľ vopred pripravil, si žiaci overia poznatky z tejto vyučovacej hodiny.

Záver hodiny:

Učiteľ zhodnotí priebeh vyučovacej hodiny a tvorivú prácu žiakov s využitím čitateľskej stratégie SQ3R

Diagnostická časť:

Vyučovacia hodina s využitím čitateľskej stratégie SQ3R prebehla úspešne. Žiaci boli aktívni, do jednotlivých úloh sa s nadšením zapájali, pracovali podľa pokynov, boli tvoriví. Väčšie ťažkosti sme pri vypracovaní úloh nespozorovali. Ak sa objavili nejasnosti, žiaci sa prihlásili o slovo a učiteľ bol ten, ktorý ich hneď nasmeroval.

2.

Vyučujúci: PhDr. Daniela Derevjaniková

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

Tematický celok: Práca s textom a informáciami

Téma: Spracovanie údajov a informácií do súvislého textu

Trieda: I.A

Učebné pomôcky: učebnica Slovenský jazyk pre 1.- 4. ročník SŠ str.204-205, text z časopisu Historická revue: Tomáš Štěpánek: Len hovoriace veci. Otroci v starovekom Ríme uverejnený 17.05.2020

Medzipredmetové vzťahy: dejepis

Realizácia vyučovania: *dištančná, cez aplikáciu Zoom*

Výkonový štandard:

Ciele vyučovacej hodiny:

Kognitívny cieľ

Žiaci dokážu:

- vysvetliť, kto to bol otrok
- vysvetliť prínos otrockej práce pre rozvoj Rímskej ríše
- pomenovať spoločenské postavenie otroka
- vysvetliť ako sa môže človek stať otrokom
- vysvetliť ako sa mohol človek stať slobodným
- vymenovať príčiny povstanií a rebélií v Rímskej ríši
- vysvetliť úpadok a pád
- vytvoriť stylisticky a pravopisne súvislý text z podaných informácií

Afektívny cieľ

Žiaci si uvedomia a pochopia:

- dôležitosť poznania života ľudí v otrokárskej spoločnosti

Počas hodiny využité čitateľská stratégia SQ3R.

Štruktúra vyučovacej hodiny

Motivačná časť:

Na začiatku vyučovacej hodiny sa žiakom predstaví cieľ hodiny- spracovať informácie z daného článku do súvislého textu. Na motiváciu žiakov sme využili obrázok, ktorý bol uverejnený v úvode textu, s ktorým budú žiaci následne pracovať.

Otázky učiteľa:

1. Koho vidíte na obrázku?
2. Všetky zobrazené postavy sú na rovnakom spoločenskom rebríčku?
3. Kde sa postavy pozerajú?
4. Ako sú postavy oblečené, sú aj označené?
5. Pomenujte postavu v popredí
6. Ktorá historická doba je zobrazená na obrázku?

.....

Prípadne, ak odpovede nie sú úplné, odpovede doplníme, ak sú vedomosti nesprávne, chyby hneď odstránime.

Expozičná časť:

V expozičnej časti sme sa rozhodli využiť čitateľskú stratégiu SQ3R.

Akronym je vytvorený zo začiatkových písmen anglických slov: Survey/preskúmaj, Questions/vytvor otázky, Read/čítaj, Recite/volne prerozprávaj, Review/zosumarizuj.

Žiaci pracujú z článkom Len hovoriace veci. Otroci v starovekom Ríme, ktorý má 7 podnadpisov. Na vyučovaní sa pracuje z dvoma z nich. Ďalšieie časti textu žiaci spracujú samostatne ako domácu úlohu.

Učiteľ postupne zadáva pokyny a žiaci ich vypracúvajú do zošita.

1. Prezrite si text, obrázky, teda všetko, čo je súčasťou textu, s ktorým budete pracovať.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

2. Pokúste sa jednou vetou napísať váš predpoklad, o čom text bude.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 3 minúty.

3. Prezrite si podnadpisy a prečítajte prvý riadok každého odseku, - je ich 11.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minúty.

4. Zmeňte podnadpis na otázky.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 4 minúty.

5. Prečítajte si pozorne text každého odseku a odpovedzte na otázku, ktorú ste vytvorili z podnadpisu.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 10 minút.

6. Pripravte si otázky do diskusie k prečítanej téme.

Čas 4 minúty.

7. Pokúste sa graficky spracovať text, vytvorte mapu mysle

Žiaci pracujú samostatne. Po skončení aktivity žiaci prezentujú svoje výsledky.

8. Vypíšte kľúčové slová z textu.

Predpokladané kľúčové slová: otrok, Rím, rozvoj miest, obchod, poľnohospodárstvo, otroctvo, mučenie, otrok-vec,...

Čas 3 minúty.

9. Napíšte krátke zhrnutie textu v rozsahu 5 riadkov.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

Fixačná časť:

Metóda opakovania a upevňovania učiva, 7 minút. Žiaci dokážu samostatne spracovať údaje a informácie do súvislého textu, ktorý následne pošlú vyučujúcemu cez EduPage.

Záver hodiny:

Učiteľ zhodnotí priebeh vyučovacej hodiny a tvorivú prácu žiakov s využitím čitateľskej stratégie SQ3R.

Diagnostická časť:

Žiaci už predtým pracovali na vytvorení poznámok z textu, vytvárali tézy y textu, preto napísať súvislý text z prečítaného textu im nerobilo väčšie problémy. Text prečítali viackrát, nie prvoplánovo, tým miera zapamätania informácií bola väčšia. Naďalej je veľkým kameňom úrazu pravopis, je potrebné precvičovať gramatické a pravopisné javy jazyka.

3.

Vyučujúci: *Mgr. Monika Podhorská*

Predmet: *Slovenský jazyk a literatúra*

Tematický celok: *Lyrizačné tendencie v próze*

Téma: Naturizmus ako umelecká metóda

Trieda: *III.B*

Učebné pomôcky: *učebnica Literatúra pre 3.ročník, text, Literatúra pre stredné školy PZ*

Medzipredmetové vzťahy: *dejepis, biológia*

Realizácia vyučovania: *dištančná, cez aplikáciu Zoom*

Výkonový štandard:

Ciele vyučovacej hodiny:

Kognitívny cieľ

Žiaci dokážu:

- vysvetliť slovo naturizmus
- zaradiť naturizmus do historického vývinu
- charakterizovať literárny smer
- charakterizovať spoločenskú situáciu
- charakterizovať literárneho hrdinu
- vysvetliť používanie symbolov
- vysvetliť používanie lit. žánrov
- aplikovať teóriu v konkrétnom diele

Afektívny cieľ

Žiaci si uvedomia a pochopia:

-príčinu vzniku novej umeleckej metódy

-svojský svet, ktorý je blízky ľudovej slovesnosti so znakmi rozprávkovosti a baladickosti

Počas hodiny využítá čitateľská stratégia REAP /čítaj, dekoduj, spoznámkuj, premýšľaj/

Štruktúra vyučovacej hodiny

Motivačná časť:

Na začiatku vyučovacej hodiny učiteľ predstaví cieľ hodiny- naturizmus ako vrcholná fáza lyrizovanej prózy. Motivácia: charakteristika medzivojnového obdobia – strach, hrozba, kríza, nepriaznivá sociálna situácia. Natura – vysvetlenie slova – príroda, z latinčiny, späť s prírodou.

Otázky učiteľa:

- 1. Aká bola vtedy spoločenská situácia*
- 2. Od akého slova je odvodený názov naturizmus?*
- 3. Kde hľadali autori útočisko?*
- 4. Aký bude hrdina v dielach naturizmu?*
- 5. Čo rozumiete pod pojmom lyrizovaná próza?*
- 6. Aké umelecké prostriedky budú prevládať v dielach?*

.....

Prípadne, ak odpovede nie sú úplné, odpovede doplníme, ak sú vedomosti nesprávne, chyby hneď odstránime.

Expozičná časť:

V expozičnej časti sme sa rozhodli využiť čitateľskú stratégiu REAP.

Akronym je vytvorený zo začiatkových písmen anglických slov: Survey/preskúmaj, Questions/vytvor otázky, Read/čítaj, Recite/voľne prerozprávaj, Review/zosumarizuj.

Žiaci pracujú s 1. textom a úlohami v PL. /D. Chrobák: Drak sa vracia

1. Prečítajte si 1. text, s ktorým budete pracovať.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

2. Ktoré zmysly sa spomínajú v ukážke?

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 3 minúty.

3. Ktorý slohový postup dominuje v ukážke?

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minúty.

4. Vysvetlite, akú úlohu má príroda v ukážke.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 4 minúty.

5. Ktorý literárny druh dominuje v ukážke? Argumentujte.

Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 10 minút.

6. Nájdite a pomenujte aspoň 4 umelecké prostriedky.

Čas 4 minúty.

7. Pokúste sa vytvoriť mapu mysle, ktorá bude obsahovať základné znaky lyrizovanej prózy.

Žiaci pracujú samostatne. Po skončení aktivity žiaci prezentujú svoje výsledky.

8. Vypíšte kľúčové slová z textu.

Čas 3 minúty.

9. Napíšte krátke zhrnutie atmosféry textu v rozsahu 5 riadkov.

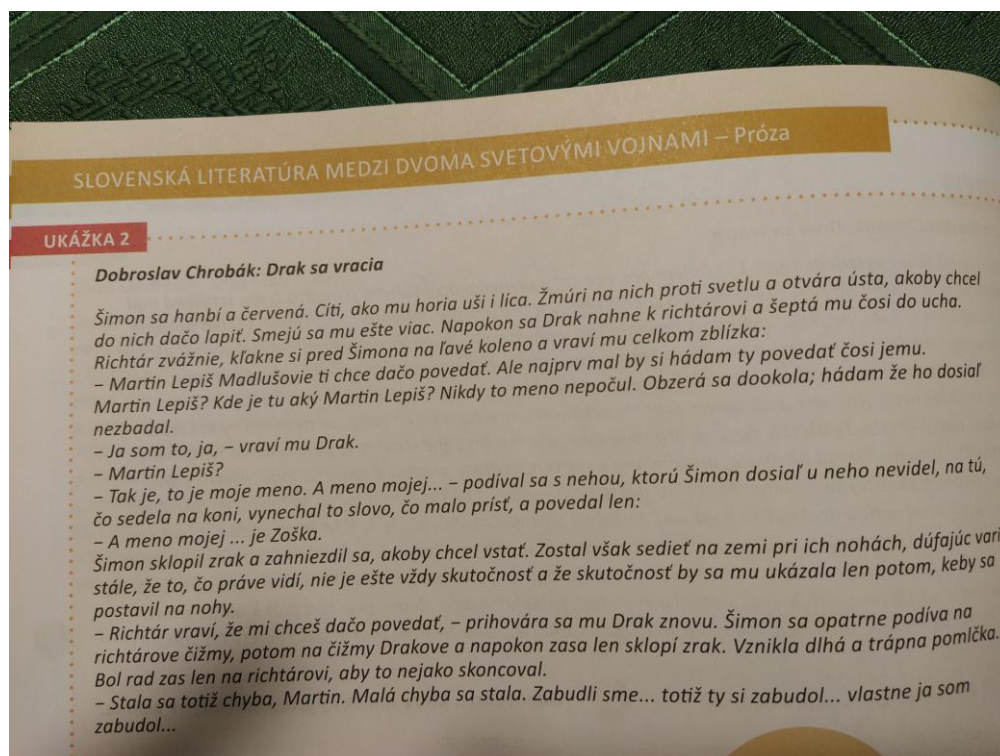
Ak sa objavia otázky zo strany žiakov, učiteľ je ten, ktorý ich vie nasmerovať. Čas 5 minút.

Fixačná časť:

Metóda opakovania a upevňovania učiva, 7 minút. Žiaci dokážu samostatne pracovať s textom č. 2 z diela Drak sa vracia a vypracovať úlohy k textu. Vypracované úlohy pošlú žiaci učiteľovi cez Edupage.

Záver hodiny:

Učiteľ zhodnotí priebeh vyučovacej hodiny a tvorivú prácu žiakov s využitím čitateľskej stratégie REAP. Text, s ktorým žiaci pracovali na hodine.

4.

Vyučujúci: *Viera Sasaráková*

Predmet: *slovenský jazyk a literatúra*

Tematický celok: *Dramatická literatúra*

Téma: *Hamlet – práca s textom*

Trieda: *II.A*

Učebné pomôcky: *pero, pracovný list, ukážka z diela Hamlet*

Medzipredmetové vzťahy: *dejepis*

Realizácia vyučovania: *dištančná, cez aplikáciu Zoom, práca v skupinách*

Výkonový štandard:

Ciele vyučovacej hodiny:

Kognitívny cieľ

Žiak dokáže na základe predchádzajúceho prečítania diela Hamlet vyriešiť správne pracovný list s úlohami.

Žiak vie identifikovať znaky Shakespearovej tvorby na diele Hamlet.

Žiak dokáže poukázať na základné konflikty v diele Hamlet.

Žiak dokáže urobiť vnútornú kompozíciu diela W. Shakespeara – Hamlet.

Afektívny cieľ

Žiaci si uvedomia a pochopia:

- čo je správne a nesprávne, ktoré morálne vlastnosti si ceníme.

Počas hodiny využítá čitateľská stratégia SQ3R.

Štruktúra vyučovacej hodiny

Motivačná časť:

V úvode učiteľ žiakov oboznámi s hlavným cieľom vyučovacej hodiny. Učiteľ v motivačnej fáze prečíta žiakom pripravené zaujímavosti, ktoré sú spojené so Shakespearom a jeho dielom Hamlet. Keď skončí, opýta sa žiakov, čo ich najviac prekvapilo, aká zaujímavosť ich najviac oslovila.

Expozičná časť:

Vzhľadom na náročnosť témy (je daná charakterom textu, ale aj množstvom interpretácií, ktoré sa za stáročia nahromadili) sme použili úlohu s voľbou nápovedí. Žiak má pozorne prečítať stručné charakteristiky postavy a zvoliť si tú, ktorá sa mu zdá byť najvhodnejšia. V závere úlohy sme upozornili na to, že riešenie sa nekončí výberom správnej odpovede, ale diskusiou o ponúkanej interpretácii. Úloha je veľmi otvorená.

1. Prečítajte si jednotlivé charakteristiky Hamleta a stotožnite sa jednou z nich. Odôvodnite svoj výber pomocou adekvátnej časti drámy Hamlet.

2. Pracujte s vnútornou kompozíciou diela a určte jej jednotlivé časti.

Žiaci by sa mali dopracovať k tomu, že prvé dejstvo predstavuje vstup do hry, expozíciu (príprava na korunováciu, duch na hradbách, prvý náznak o matkinom a Klaudiovom previnení). Druhé dejstvo prináša mnohostrannú zápletku (príchod kráľových agentov, Hamletovo šialenstvo, Polóniove intrigy a manipulácia s Oféliou, nečakaný príchod hercov). V mnohovrstvovom vrchole sa koncentruje Hamletovo trápenie a úvahy o smrti, odvrhnutie Ofélie, divadelné predstavenie, spor s matkou a vražda Polónia, kráľovo rozhodnutie o usmrtení Hamleta a princov nečakaný návrat, smrť Ofélie. Záverečné usporiadanie možno posudzovať veľmi rozmanito. Smrť protagonistov môže byť rozuzlením alebo obratom v hre, podľa toho, či žiaci nadradia príbeh, alebo jeho ideové poslanstvo. Ak kráľovu intrigu, ktorá spôsobí smrť vinných i nevinných, označíme za zvrát príbehu do krvavej tragédie, tak finále bude Hamletovo poručenie opusteného kráľovstva Fortinbrasovi a jeho poslanstvo dánskemu národu prostredníctvom Horatia.

3. Prečítajte si záverečnú časť diela Hamlet a uvažujte o týchto otázkach?

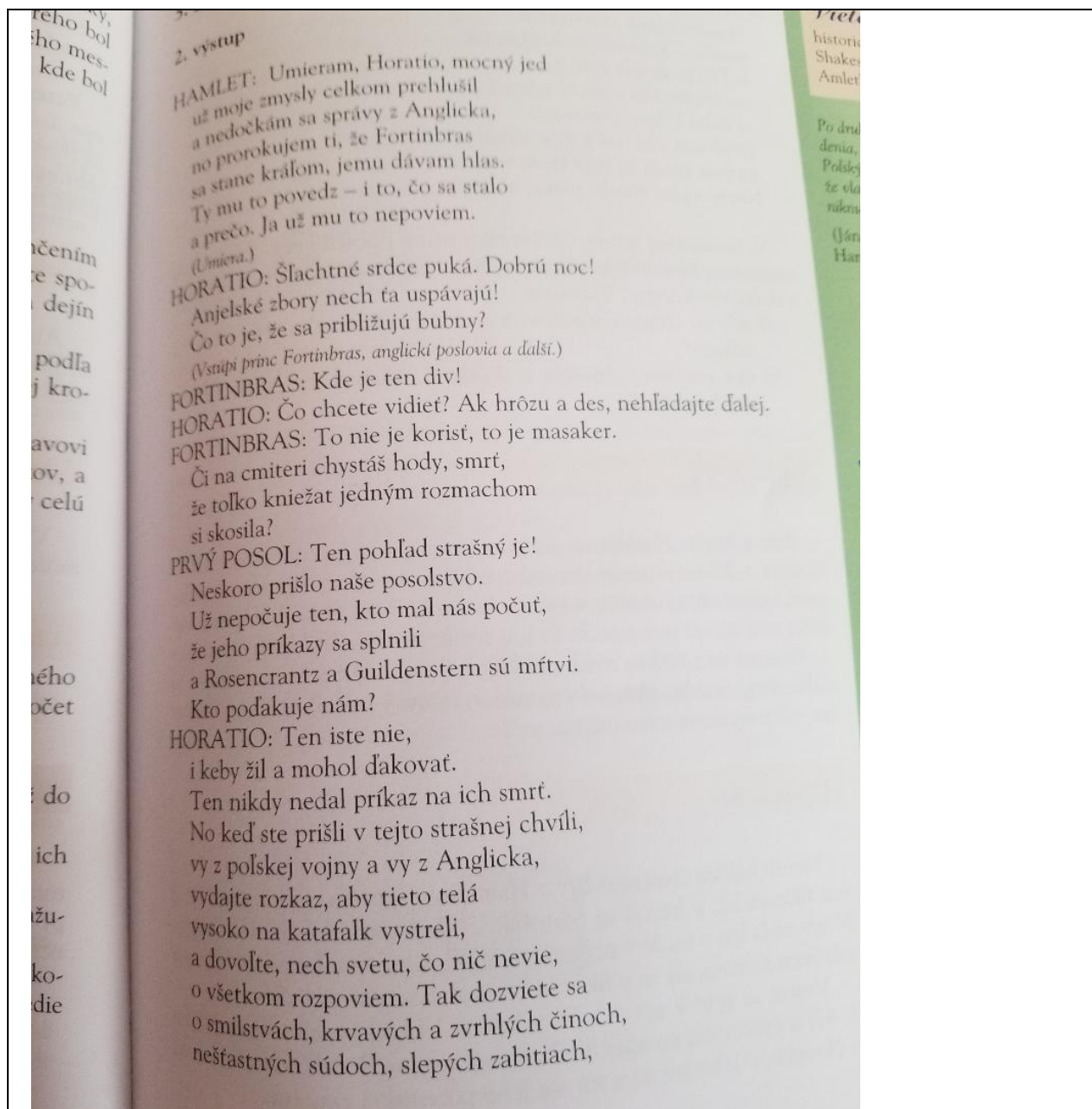
Čo sa stalo ocenením Hamletovho charakteru a verejným navrátením jeho cti?

Zovšeobecňte autorov mravný imperatív, ktorý prenikal do jeho hier. (Tu sa učiteľ musí presvedčiť, či pojem „mravný imperatív“ je žiakom dosť zreteľný.)

Nájdite v texte tie časti, ktoré hovoria o zmierení, opadnutí vášní, hľadani strateného pokoja, rozvahy a porozumenia.

4. Práca v skupinách:

Interpretačná úloha s otvorenými možnosťami odpovedí je vzťah Ofélie a Hamleta. Mimoriadne citlivá je otázka Hamletovej viny na Oféliinej smrti. Žiaci majú za úlohu vypracovať rôzne riešenia konfliktu Hamleta a Ofélie.

Text, s ktorým žiaci pracovali

Fixačná časť:

Doplňte chýbajúce údaje (informácie) o diele.

Útvar:

Kompozícia:

Miesto deja:

Osoby (k menám napíšte, o koho ide)

vzor: Hamlet - dánsky princ

Duch

Claudius

Gertrúda

Polonius
Ofélia
Laertes
Horatio
Fortinbras
Rosencrantz
Guildenstern

Dej (Odseky zoradíte správne a dokončíte odsek C)

A Hamlet mal milú Oféliu, dcéru kráľovského radcu Polonia. Po predstavení hercov Hamlet omylom Polonia zabije, keď on chcel tajne vypočuť jeho rozhovor s kráľovnou. Ofélia sa pomätie a utopí. Pochovávajú ju práve v deň, keď sa Hamlet vracia do Dánska. Hamlet na cintoríne stretne hrobárov, ktorí pre ňu kopú hrob, a potom podľa smútočného sprievodu zistí, že pochovávajú Oféliu.

B Hamletov priateľ Horácio sa tiež chcel zabiť, ale umierajúci Hamlet ho presviedča, aby žil a mohol rozpovedať jeho príbeh.

C Kráľ Claudius chce princa Hamleta opäť dať zabiť. Využije pritom Laerta. Claudius ho primäl, aby vyzval Hamleta na súboj, pričom Laertes má otrávený meč. Pre smädného je navyše pripravené otrávené víno.

.....
.....
.....
.....

D Hamlet uvažuje, či je svedectvo ducha vierohodné. Keď sa na dvore objaví skupina hercov, rozhodne sa, že Claudiovi nastraží pascu. Herci podľa jeho pokynov zahrajú príbeh o zavraždení kráľa a zvedení kráľovnej. Claudius v príbehu uvidí svoj vlastný čin vraždy a preruší predstavenie. V záujme bezpečnosti krajiny pošle Hamleta do Anglicka, kde ho majú tajne zabiť. Úklad sa však nepodarí a Hamlet sa vráti späť.

Záver hodiny:

Učiteľ zhodnotí priebeh vyučovacej hodiny a tvorivú prácu žiakov s využitím čitateľskej stratégie SQ3R.

Diagnostická časť:

Žiaci dokázali pracovať samostatne vtedy, ak porozumeli textu, ktorý je písaný formou poézie s množstvom obrazných jazykových prostriedkov, umeleckých prostriedkov a málo využívaných synonymických slov. Potrebné bolo naviesť žiakov k správnej interpretácii jednotlivých veršov i k správnej interpretácii celého diela. Žiakov limituje práve táto schopnosť, preto sme vyberali také úlohy, v ktorých sami dokázali prelomiť bariéru nezrozumiteľnosti.

Sebakontrolný hárok

Porozumenie a tvorba textu v ústnej a písomnej podobe

Pri svojom hodnotení použij tieto znaky: áno, ovládam/viem výborne - A, ovládam – B, ovládam/viem priemerne - C, ovládam slabo – D, nie/neovládám/neviem – E

1. Viem si vybrať text na čítanie podľa situácie a potreby.
2. Rozumiem textu pri tichom aj hlasnom čítaní.
3. Dokážem prerozpráva vecný aj umelecký text.

4. Rozumiem textu pri počúvaní iných a sledovaní rôznych programov.
5. Dokážem porozpráva príbeh a viesť rozhovor s inými podľa situácie.
6. Viem napísať súvislý text (rozprávanie, opis, správu).
7. Rozumiem nesúvislému textu a dokážem ho spracovať (program, plagát, vyplniť formuláre, tabuľky, prehľady, praktické písomnosti a pod.)
8. Nájdem hlavné informácie v texte a zapamätám si ich.
9. Dokážem vysvetli podstatu preberaného učiva/javu a uviesť príklad.
10. V ústnom a písomnom prejave sa riadim pravidlami slovenskej výslovnosti a pravopisu.
11. Viem nájsť a opraviť si svoje jazykové a štylistické chyby v prejave.
12. Pri práci s textom viem použiť rôzne jazykové príručky, slovníky a moderné elektronické zdroje (internet).
13. Dokážem pozorne, trpezlivo a s porozumením počúvať prejav/reč iných.
14. Dokážem bez napätia a kultúrne obhajovať svoje stanovisko, svoj názor a postoj.
15. Viem oceniť názory a úspechy iných.
16. Rozlišujem medzi tým, o niekto hovorí a robí.
17. Vo vyučovaní slovenčiny dokážem spolupracovať na novej téme, na spoločnej úlohe i na spoločnom projekte.
18. V ústnom alebo písomnom prejave vyjadrujem svoje názory, city, postoje a záujmy.
19. Vo vyučovaní slovenčiny si obohacujem rôzne vyjadrovacie prostriedky z materinského jazyka (slovnú zásobu, pravopis, štýl, gramatiku a i.)
20. Zvládnem základné životné komunikačné situácie v materinskom jazyku počúvaním, čítaním, písaním a rozprávaním s porozumením.
21. Vo vyučovaní slovenčiny mám možnosť uspokojovať a rozvíja svoje komunikačné, osobné a kultúrno-spoločenské potreby.
22. Uvedomujem si, že poznatky a skúsenosti z vyučovania slovenčiny využívam v iných učebných predmetoch.

Záver:**Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov**

- neustále sa vzdelávať v inovácii vyučovania a metód čitateľskej gramotnosti,
- hodiny s využitím čitateľskej gramotnosti realizovať aktívnou účasťou všetkých žiakov,
- z inovačných metód vybrať také, ktoré sú pre danú triedu najvhodnejšie, t.j. zohľadňovať veľkosť triedy, zloženie triedy podľa učebných štýlov a pod.,
- využívať v triedach také čitateľské stratégie, ktoré sú efektívne a veku a schopnostiam žiakov primerané,
- nebáť sa využívať texty v digitálnej podobe, priblížiť literatúru žiakom ich priateľnej podobe,
- viesť žiakov k autoregulovanému učeniu,
- skúšať rôzne čitateľské stratégie a vyberať pre triedu tie, s ktorými dokáže trieda najlepšie pracovať a ktoré prinášajú požadovaný efekt,
- pracovať najprv v skupinách, potom individuálne,
- pri práci s textom využívať rôzne čitateľské stratégie a takto spestriť žiakom prácu,
- posilňovať záujem žiakov o literatúru vhodným výberom textov primeraných veku a záujmom žiakov,
- dobre pripravené pedagogické hodnotenie umožňuje, že hodnotíme to, čo sme hodnotiť mali, to znamená, že naplánovaný produkt preukáže splnenie cieľov,
- pri plánovaní foriem hodnotenia sa pripraviť na poskytovanie spätnej väzby, ktorá má byť formulovaná ako vecná informácia pre žiaka o splnení činnosti, o správnosti postupu, o príčinách neúspechu a pod,
- učitelia slovenského jazyka a literatúry majú možnosť využiť vo väčšej miere ďalší nástroj, ktorým je písomná slohová práca,
- žiaci by pri testovaní mali dostať neznámy text, aby prejavili dosiahnutú úroveň schopnosti spracovať informácie, úroveň svojej čitateľskej gramotnosti,
- na podporu čitateľskej gramotnosti využívať texty z rôznych časopisov blízkych študentom,
- poukázvať na hodnotu textov v časopisoch a novinách v súvislosti s bulvárnou tlačou,
- aj pri práci s odborným textom dávať priestor žiakom pomocou využitia vhodných metód vyučovania,
- náročnosť odborného textu musí byť dobre zvážená a musí korešpondovať so schopnosťami a intelektuálnou vyspelosťou žiakov,
- nový didaktický prístup k učebnému procesu ponúka oveľa väčší priestor na hru. Učiteľom odporúčame viacero úloh a zadaní realizovať inscenáciou miniscénok.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Viera Sasaráková
Dátum	5.2.2021
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Ivana Hurtošová
Dátum	8.2.2021
Podpis	